

Dr. Bitskey Botond főtitkár
Alkotmánybíróság
1535 Budapest, Pf. 773.

Hiv. szám: IV/503-1-/2018.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/503-2/2018</u>	
Érkezett: <u>2018 MÁJ 14.</u> <u>benne</u>	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda:
Melléklet: <u>2</u> db	<u>5</u>

Tisztelt Főtitkár Úr!

IV/503-1-/2018. ügyszámú hiánypótlására az alábbiakat terjesztem elő.

1. Alapjogi érvelést tartalmazó indokolás

A munkaviszonyból származó jövedelem – még ha esetemben ez egy speciális, atipikus szolgálati viszonyból származott is – a munkavállaló tulajdonát képezi.

Ezt a bruttó jövedelmet a szükségesség és igazságosság jegyében az állam megadóztatja, azaz korlátozza, és így kialakul a nettó jövedelem.

Ebben az ügyben a jövedelemnek egy nagyon speciális formájáról van szó, melyet korábban leszerelési segélynek neveztek, jelenleg pedig a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 2015. évi módosítása miatt a végkielégítés egyik, a szerződéses katonákat megillető formája.

Tehát a tulajdon egy olyan formájáról van szó, melyet a jogalkotó a szerződéses katonáknak juttat a szerződésük lejártakor a leszolgált évek függvényében.

2015 előtt ezt leszerelési segélynek nevezeték, 2015 után pedig végkielégítésnek. Ezt azért ismétlem meg újra a hiánypótlásomban is, mert álláspontom szerint végkielégítésnek nevezni ezt a pénzt terminológiailag abszurd. Ugyanis határozott idejű szerződéses munkajogviszonyok idejének leteltekor nem szokás végkielégítést fizetni. Tekintve, hogy a munkajogban a munkavállaló javára el lehet térni a törvényi rendelkezésektől, nyilván lehet adni pénzt a szerződés lejártakor, és még akár végkielégítésnek is lehetne nevezni minden gond nélkül, ha ezt a pénzt – mint esetem és sok más szerződéses katona esete bizonyítja – nem adóztatnák meg külön extra magas adókulccsal.

Ha figyelembe vesszük a Hjt. 32.§ (5) bekezdésének azt a részét, hogy ezt a végkielégítést bizonyos esetekben vissza kell fizetni a Honvédségnek, akkor jól látható, hogy a végkielégítés igen speciális formájáról van szó – már ha bele tudunk nyugodni abba az abszurditásba, hogy itt valóban végkielégítésről van szó hiszen a végkielégítést nem szokás visszafizettetni...

Szerintem hiába deklarálja a Hjt. 71. § (1) bekezdés b) pontja, hogy végkielégítés illeti meg „a szerződéses tiszti, altiszti állomány tagját a szolgálati viszonya 59. § (1) bekezdés d) pontja szerinti megszűnése esetén...”, a jogrendszer egészét tekintve ez egy elhibázott jogalkotói döntés volt, mely több – alábbiakban részletezett – alapjogokat sértő normakolléziót eredményezett.

Az Alaptörvény XIII. cikk szerint

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

„A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

Ez a társadalmi felelősség 2015 előtt nem terjedt ki a leszerelési segély külön adóztatására.

Sőt a különadót tartalmazó, egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény 2015 előtt hatályos szövege kifejezetten kivette a személyi hatálya alól a szerződéses katonák teljes körét, tárgyi hatálya alól pedig a leszerelési segélyt.

2015-ben ez megváltozott, mivel a társadalmi felelősség vállalás, azaz a különadó egyoldalúan kiterjesztésre került a szerződéses katonák altiszti és tiszti állományú csoportjának a kárára. Álláspontom szerint ez a változás olyan súlyos következményekkel járt, hogy sérül az Alaptörvény XVII. cikkében foglalt munkavállalót megillető jog a biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

Sérült a szerződéses katonák altiszti és tiszti állományú csoportjának anyagi biztonsága, továbbá a különadó egyoldalú és igazságtalan kiterjesztése miatt végsősoron a méltóságukat vették semmibe.

Így tehát az Alaptörvény I. cikk (1)-(3) bekezdése is súlyosan sérül

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Osztom az Alaptörvény, továbbá azoknak a jogtudósoknak, közgazdászoknak és filozófusoknak az álláspontját, akik szerint bármilyen adó (a tulajdon, mint az egyik alapvető jog korlátozása), akkor felel meg a társadalmi felelősség vállalás elvárásainak, ha az 1. szükséges (és legalább néhány mondattal megindokolt) 2. arányos (tehát az igazságosság némi-nemű jelei felfedezhetőek benne).

Az Alaptörvény feltétlenül szükséges mértéket említ, álláspontom szerint az egyszerű, minden jelző nélküli szükségesség feltételei sem teljesülnek. Sem gazdasági, sem más társadalmi okai nem voltak a különadó 2015. évi kiterjesztésének a szerződéses katonák kárára.

A törvény módosítását a jogalkotó semmilyen elfogadható indokolással nem látta el, hatástanulmányt nem találtam (a Honvéd Szakszervezet véleményére külön kíváncsi lennék...) ráadásul azt egy ún. salátatörvénybe rejtve hajtotta végre.

Arányosság kérdése:

Az igazságosság különböző formáiról – dokumentáltan – Arisztotelész óta állnak rendelkezésre nagyon jó, máig érvényesnek tekintett gondolatok.

Meg szokták különböztetni a disztributív (osztó) és kommutatív (kiigazító) igazságokat.

Az osztó igazságosság a javakat vagy a kiváltságokat a közösség tagjai között szétosztja, s ez nem az egyenlőségnek, hanem az arányosságnak van alávetve (tehát függ attól, hogy az egyén milyen mértékben járult hozzá a közjóhoz).

A kommutatív igazságosság azonban a cseréügyleteket irányítja, ugyanis tiszteletben kell tartani a cserélt dolgok közti egyenlőséget az egyének különbségeitől függetlenül.

A szerződéses katonák végkielégítésének (vagy leszerelési segélyének) 75%-os különadóztatását nehéz lenne akár az osztó igazság, akár a kiigazító igazság szempontjai alapján magyarázni.

Nehezen lehetne vitatni, hogy az önként vállalt katonai szolgálat teljesítése a közjóhoz való hozzájárulás (ld. osztó igazság), azaz a társadalmi felelősségvállalás egy szép és becsülendő formája.

Ezért tehát a vállalt szolgálati idő letelte után kapott pénzt 75%-os különadóval adóztatni a társadalmi felelősségvállalásra, a tulajdonnal járó kötelezettségekre, továbbá a közjóhoz való hozzájárulásra hivatkozva nem tűnik túl jól alátámasztott érvrendszernek.

Azzal is nehéz lenne vitatkozni, hogy a katonaelettel természetsszerűleg együtt járnak bizonyos nehézségek. Hogy mást ne mondjak akár olyan alapjogok is korlátozás alá eshetnek teljesen jogszerűen, melyek korlátozása a civil életben magától értetődően súlyos jogsértésnek minősülnének. Hagy hozzák példának egy talán szélsőségesnek tűnő esetet:

Hjt. „17. § (1) Az állomány tagja a Hvt. 36. § (1) bekezdés a), b) és f) pontjában meghatározott feladatok végrehajtására kapott parancsot önfeláldozásig terjedő bátorsággal köteles végrehajtani. A Hvt. 36. § (1) bekezdés c)–e), g) és h) pontjában és (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatok végrehajtására kapott parancsot az állomány tagja akkor is köteles teljesíteni, ha az az életét vagy a testi épségét közvetlenül vagy súlyosan veszélyezteti.”

Tehát itt az opció „csak” abban van, hogy az ember vállalja a katonai szolgálatot, vagy nem.

A példaként hozott törvényi esetekben a katona **köteles** végrehajtani a parancsot akár a saját életének feláldozásával is.

Mivel ez így túl elvontnak és elméletinek tűnhet, nézzünk néhány olyan gyakorlati példát az elmúlt 10 évből, ahol a katonák – a kialakult helyzet sajátosságaiból fakadóan – minden vonatkozó munkabiztonsági szabályok mellett/ellenére is vállalniuk kellett némi kockázatot.

- vörösiszap-katasztrófa, 2010. októbere, Kolontár és környéke, kárenyhítési munkálatok
- nagy Dunai árvíz 2013. június, itt azokra a helyekre utalnék, ahova a katonákon és a vízügyi szakembereken kívül senki más nem mehetett be az életveszély miatt

Az ilyen és ezekhez hasonló önként vállalt nehézségekért cserébe (kiigazító igazság) kapott pénzt 75%-os különadóval adóztatni nem tűnik túl elegáns (vagy más szóval igazságos) jogalkotói lépésnek.

Szükségesség kérdése:

Szükség van-e egy törvénymódosítás olyan jogkövetkezményére, melyet sem az eredeti, megmódosított törvény, sem a törvénymódosítást tartalmazó törvényjavaslat indokolása kifejezetten, mint elkerülendő célt említ?!

Egyes honvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló **T/10311. számú törvényjavaslat**

(Előadó: Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter; Budapest, 2016. április)

„ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Különadó tv. módosításának célja egyes, a szolgálati viszony megszűnésével összefüggésben kifizetett bevételek esetén a különadó alóli mentesülés biztosítása, ezzel erősítve a katonai szolgálat különleges közzolgálati jellegét...”

Egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról illetve módosításáról szóló

T/581. számú törvényjavaslat

(Előadó: Dr. Matolcsy György nemzetgazdasági miniszter; Budapest, 2010. július)

RÉSZLETES INDOKOLÁS a törvényjavaslat 91.§-hoz adott magyarázatában a jelenleg hatályos Hjt.-t megelőző korábbi, ún. régi Hjt-t (a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény) szerepelteti és ezzel a lépéssel a Magyar Honvédség teljes személy állományát kivette a törvényjavaslat hatálya alól.

Ismétlem: a 2010. évi XC. törvény Magyar Közlönyben megjelent szövege, illetve a 2015.-ig hatályos szövege a leszerelési segílyt kivette a törvény hatálya alól, így tehát egyértelmű kell legyen mindenki számára, hogy a jogalkotó nem a szerződéses katonákat a szerződésük lejártakor megillető pénzt akarta külön adóval adóztatni – eredetileg...

Hanem "az országot eladósító politikai és gazdasági vezetőket", akiket 1-2 éves jogviszony után is több tíz- vagy százmilliós végkielégítésekkel honoráltak a törvény hatálybalépés előtt.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény az indokolási kötelezettségről ezeket írja:

18. § (1) A jogszabály tervezetéhez a jogszabály előkészítője indokolást csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat és célokat, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi szabályozás várható hatásait.

Nem vagyok alkotmányjogász, de érzésem szerint a fent említett törvényjavaslatok előkészítői és az azt megszavazó tisztelt jogalkotók adósak maradtak azzal a törvényi kötelezettségükkel,

hogy megfelelően megindokolják miért is van szükség a leszerelési segély, illetve annak átkeresztelése után a speciális „végkielégítés” extra külön adóval történő adóztatására.

Külön ki kell térnem a legénységi állományú versus altiszti és tiszti állományú katonák megkülönböztetésére, mely álláspontom szerint több alapelvet is nagyon súlyosan sért.

Az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény 9.§ (2) bekezdése a legénységi állományú katonák visszailleszkedési támogatását kiveszi a különadó hatálya alól.

A leszerelési segélyt 2015-ben legénységi állományú katonák esetében visszailleszkedési támogatásra keresztelték át, altiszti és tiszti állományú szerződéses katonák esetében pedig végkielégítésre...

Pl.: Alaptörvény XV. cikk

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A „magasabb rendfokozat – nagyobb felelősség” elve alapján maximum pozitív diszkrimináció illetné meg az altiszti és tiszti állományú katonákat, de ilyen hátrányos megkülönböztetés semmiképpen.

Azt, hogy a magasabb rendfokozattal többek között milyen többlet felelősségek járnak, talán a Btk. következő tényállásaival tudnám jobban megvilágítani: *Elöljárói hatalommal visszaélés – 450. §; Elöljárói gondoskodás elmulasztása – 451. §; Elöljárói intézkedés elmulasztása 452. §; Ellenőrzés elmulasztása – 453. §.*

A büntetőjogi felelősség mellett – súlyosságában nyilván kisebb, azonban mennyiségét tekintve még jelentősebb – számos fegyelmi felelősséget megalapozó tényállás is, indokolná az altiszti és tiszti állomány minimum ugyanolyan megbecsülését, mint a legénységi állományét.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmára találtam néhány korábbi jogi érvelést, melyeket engedjen meg ide másolnom:

„Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésének vonatkozásában személyek közötti, alkotmányosértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon [21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 78.; 32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146, 162.; 43/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 744, 745.]

A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, „ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz

különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne” (191/B/1992. AB határozat, ABH 1992, 592, 593.).”

A Hjt hivatkozott és a különadót előíró törvény rendelkezései sértik az emberi méltósághoz való jogot arra való tekintettel, hogy Alaptörvény ellenes megkülönböztetést alkalmaz a különadó megfizetésére kötelezettek között. Az Alkotmánybíróság korábban már foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a diszkrimináció Alkotmányban meghatározott tilalmának megszegésével megvalósulhat-e az emberi méltósághoz való jog sérelme: „az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a diszkrimináció Alkotmányban meghatározott tilalma elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjedt ki. Ha megkülönböztetés nem emberi jog vagy alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy alkotmányellenes megkülönböztetésről csak akkor lehet szó, ha a jogszabály egymással összehasonlítható, a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne. Alkotmányellenes megkülönböztetés mindezek alapján csak akkor állapítható meg, ha összehasonlítható helyzetben lévő személyek között tesz a jogalkotó olyan különbséget, amely alapjog sérelmet okoz, illetőleg azzal az egyenlő méltóság alkotmányos követelményét sérti.”

Miután az adókötelezettségnek minden esetben ugyanaz az alapja, nevezetesen a törvényben említett jogviszony megszűnésével összefüggésben kifizetett „bevétel”, ezért az adófizetésre kötelezettek homogén csoportnak tekinthetők, akik ráadásul a szerződésükben vállalt idő leszolgálása előtt jogviszonyuk alatt jövedelmeik után ugyanolyan feltételek mellett adóztak és fizettek különböző járulékokat. Nincs tehát alkotmányos indoka annak, hogy a különadó fizetésre kötelezetteket a törvény két csoportra osztja.

Az alábbiakban részletezett gondolatok miatt álláspontom szerint súlyosan sérül a jogállamiság fogalma, melyet az Alaptörvény B) cikke tartalmaz:

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

Szerzett jogok és a folyamatban lévő jogviszonyok tiszteletben tartása

Egy demokratikus jogállam tiszteletben tartaná az olyan szerzett jogokat, mint a leszerelési segély jogintézménye, és nem trükközne annak átnevezésével, hogy extra magas külön adóval adóztassa meg. Máshogyan fogalmazva: visszaható hatállyal, vagy nem visszaható hatállyal nem avatkozna bele folyamatban lévő, kifutó jogviszonyokba.

Pacta sunt servanda

Ez a klasszikus alapelv nemcsak azt jelenti, hogy a szerződő felek (jelen esetben a szerződéses katona, másik oldalról a Magyar Honvédségre vonatkozó miniszteri rendeletekben meghatározott előljáró) kötelesek a kölcsönösen vállalt jogok és kölcsönösen vállalt kötelezettségek tiszteletben tartására, de tulajdonképpen mindenki másnak is kötelessége a szerződést és az annak alapjául szolgáló jogszabályi környezetet tiszteletben tartani.

A jogalkotónak, mint Magyarország klasszikus hatalmi ágainak egyik meghatározó képviselőjének pont, hogy a legmesszebbmenőkig figyelembe kellene vennie Magyarország függetlenségének, területi épségének, lakosságának és anyagi javainak védelme érdekében fenntartott Magyar Honvédség szerződéses katonáinak szerzett jogait, és a szerződéses katona szerződésébe, valamint az azzal járó jövedelmébe – a katona kárára – kívülről valóban „csak” a körülmények extrém megváltozása esetén kellene belenyúlnia.

Nem tartozik a jogi érveléshez, de meg kell említenem, hogy a Honvédség belső kommunikációjában egy szóval sem említették a különadó kiterjesztését, sőt a 2010-ben meghirdetett új Humánstratégia az állományból történő kiválást és a civil társadalomba történő beilleszkedést preferáló különféle további terveket tartalmazott.

2. Nevemen kívül semmilyen más adatom nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá. Amennyiben ehhez külön formanyomtatvány kitöltése szükséges, kérem legyen olyan jó Főtitkár Úr, és küldjön nekem a szükséges formanyomtatvány(ok)ból.
3. Alkotmányjogi panaszomban valóban „csak” a Hjt. 247/E. § (4) bekezdés alaptörvényellenességének megállapítását, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján megsemmisítését kértem.

Természetesen ez egy komplexebb probléma, így nyilván az összes érintett jogszabályt, sőt a Hjt. kapcsolódó rendelkezéseit is módosítani kell majd a jogalkotónak. Viszont a jogalkotónak szerencsére elég nagy humán- és anyagi erőforrásai állnak rendelkezésre egy korrekcióhoz.

Kifejezett kérelem a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára:

Hiánypótlási felszólítása alapján tehát kérem a Hjt. 247/E. § (4) bekezdés alaptörvényellenességének megállapítását, az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján megsemmisítésé, és a 2015. június 30-ai állapot visszaállítását.

Kérem továbbá annak megállapítását, hogy az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény 9.§-a szintén alaptörvényellenes, ezért az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján kérem megsemmisítését, és a 2015. június 30-ai állapot visszaállítását.

Kérem továbbá, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a határozatában mondja ki, hogy a leszerelési segély jogintézménye olyan szerzett jog, melyet a folyamatban lévő, kifutó szerződések esetében tiszteletben kell tartani, azt külön adóval adóztatni még annak átnevezése esetén sem lehet a szerződéses katonák kárára. Különadónak legfeljebb a szerződéses katonák javára lenne helye, amennyiben a jogalkotó úgy dönt, hogy erre a speciális jövedelemre az általános adózási feltételekhez képest kedvezőbb adózást biztosít az érintett személyeknek.

Kérem továbbá annak kimondását is, hogy a jogalkotó törvénymódosítással megszüntetheti a leszerelési segély jogintézményét, azonban ez a módosítás nem lehet visszaható hatályú, sem a folyamatban lévő szerződéseket, sem a szerződéses katonák szerzett jogait nem érintheti.

4. Az indítványozó érintettségének és a jogorvoslati jog megtagadásának részletesebb bemutatása

Ehhez a ponthoz csatolom a vonatkozó adóügyi papírjaimat.

Jogorvoslati kérelmemet és az arra adott tájékoztatást korábbi beadványomhoz már csatoltam. Itt ismét meg kell említsem, hogy a különadó miatt az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult magyar állampolgárok is azt vitatták – többek között – hogy nem állt rendelkezésükre hatékony jogorvoslat. Hatékony jogorvoslat lehetőségét én sem találtam.

Tudatában vagyok annak is, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság lehetőségei a hatáskörének megváltoztatása és a szigorú eljárásrend miatt eléggé korlátozottak, mégis azt kérem, hogy a fékek és egyensúlyok rendszerében játszott szerepének, valamint magas szakmai tekintélyének megfelelően bírálja el beadványom.

Nem titkolom, hogy egy számomra kedvezőtlen döntés esetén az ügyet tovább fogom vinni az Emberi Jogok Európai Bíróságára, bár nagyon nem szeretném, hogy Magyarországot alapjogok és jogállamiság tekintetében egy nemzetközi bíróság oktassa ki.

Csatolt dokumentumok:

1. **visszaigazolás 2018. január havi jövedelmekről** (másolati példány, 1 példány 1 lap)
2. **igazolás magánszemély egyes jövedelmeit terhelő különadó 2017. évi elszámolásához** (eredeti példány, 1 példány 1 lap)

Kelt: Budapest, 2018. május 14.

Tisztelettel:

dr. Zakar Gergely